

SH

Niet alle veroordeelde erkende vluchtelingen zitten nog in de gevangenis – en het is niet duidelijk hoeveel dat er zijn. © Fred Debrock

ASIEL EN MIGRATIE

+ 250 zware criminelen moeten het land uit, maar dat lukt niet

Zo'n 250 erkende vluchtelingen die veroordeeld werden voor zware misdrijven zoals moord, verkrachting of terroristische daden, verblijven momenteel in België. Hen terugsturen naar hun land van herkomst, blijkt moeilijker dan gedacht. "Iedereen terugsturen is een utopie."

Karlién Beckers

12 mei 2025 om 23:59

🔗 Delen

Momenteel verblijven er op het Belgische grondgebied zeker 250 erkende vluchtelingen die veroordeeld zijn voor ernstige feiten. Het gaat onder meer om mensen die schuldig

werden bevonden aan moord, verkrachting of terroristische misdaden. Sommigen van hen zitten nog hun straf uit in de gevangenis, anderen hebben hun straf al uitgezeten en zijn ondertussen vrijgelaten – hoeveel precies, dat is onduidelijk. Hoe dan ook is het doel om vluchtelingen veroordeeld voor zware feiten terug te sturen naar hun land van herkomst, maar dat is de voorbije twee jaar amper gebeurd.

Minister van Asiel en Migratie Anneleen Van Bossuyt (N-VA) richt nu een nieuwe cel op binnen het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) die dat moet verhelpen, bevestigt ze aan *De Standaard*. De cel moet de dossierachterstand wegwerken, zodat de minstens 250 veroordeelde vluchtelingen kunnen worden teruggestuurd.

Alvorens een erkende vluchteling wegens een zwaar misdrijf kan worden teruggestuurd naar het land van herkomst, moet het CGVS het beschermingsstatuut intrekken. Pas daarna kan de Dienst Vreemdelingenzaken effectief een bevel geven om het grondgebied te verlaten. Maar daar is die de voorbije twee jaar maar zelden toe gekomen: 250 dossiers liggen te wachten op een beslissing van het CGVS over het beschermingsstatuut.

Dat die stapel de voorbije twee jaar zo is toegenomen, komt volgens Olivier Brasseur grotendeels door veranderde spelregels. In 2023 tekende het Europees Hof van Justitie nieuwe krijtlijnen uit voor wanneer Europese landen de bescherming van een vluchteling mogen intrekken met het oog op een terugkeer naar het herkomstland. "Daardoor moeten alle hangende dossiers opnieuw bekeken worden", zegt Brasseur.

Minister van Asiel en Migratie Anneleen Van Bossuyt (N-VA). © belga

En die achterstand moet de nieuwe cel binnen het CGVS dus wegwerken. De cel moet voor het einde van dit jaar al operationeel zijn en moet volgens Van Bossuyt “de beschermingsstatuten van wie zware criminele feiten pleegt sneller intrekken. Voor wie onze veiligheid bedreigt, is er geen plaats in België.”

Doodstraf herinvoeren

Maar zoals Van Bossuyts algemene besparingsplan op de praktijk dreigt te botsen, is ook hier de realiteit mogelijk weerbarstiger. Een erkende vluchteling kan zijn bescherming pas verliezen als hij definitief veroordeeld is voor een “ernstig misdrijf”, zoals moord, verkrachting, of een terroristisch misdrijf, legt Brasseur uit – er mag dus geen hoger beroep meer mogelijk zijn. Bovendien is niet ondubbelzinnig vastgelegd wat precies onder een “ernstig misdrijf” valt. Daarnaast moet worden aangetoond dat de veroordeelde vluchteling effectief een gevaar vormt voor de Belgische samenleving, voegt Brasseur toe.

“Eigenlijk wordt er een afweging gemaakt tussen het belang van de samenleving en de rechten van de betrokkene”, legt Lars Breuls uit, docent criminologie en penitentiair recht, gespecialiseerd in vluchtelingen en immigranten aan de VUB.

Maar er is nog een hindernis voor gedwongen terugkeer. “Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens stelt dat zo iemand niet mag worden teruggestuurd naar zijn land

van herkomst als hij daar bijvoorbeeld voor zijn leven moet vrezen. Logisch, anders kan je evengoed hier de doodstraf weer invoeren”, zegt Breuls.

Net daar wringt het schoentje, waarschuwt Breuls. Mensen die erkend worden als vluchteling, krijgen die bescherming net vaak om die reden: omdat ze vrezen voor hun leven in hun herkomstland. Als er niets is veranderd aan de reden waarom ze in de eerste plaats asiel kregen, komen ze vaak in een “grijze zone” terecht, bevestigt Brasseur. Hun vluchtenlingenstatuut is wel ingetrokken, maar tegelijk mogen ze niet effectief worden teruggestuurd.

Re-integratie

Het is een situatie die volgens Brasseur “regelmatig voorkomt”. Over hoeveel mensen het precies gaat, kan noch het CGVS, noch DVZ zeggen. “Met andere woorden: een deel van die mensen komt in de illegaliteit terecht. Het wordt dan erg moeilijk hen op te volgen”, zegt Breuls. Hoeveel vluchtelingen met een zwaar crimineel verleden ondertussen illegaal in ons land verblijven, is onduidelijk.

En zelfs als een veroordeelde vluchteling mag worden teruggestuurd, is het nog maar de vraag of dat gebeurt, zegt Breuls. Alles hangt ook af van de medewerking van het land van herkomst. Die samenwerkingen zijn notoir instabiel in sommige landen, waarschuwt hij. Volgens Breuls zou het beleid er beter aan doen te kijken hoe deze mensen net gerehabiliteerd kunnen worden. “Ze allemaal terugsturen zal nooit mogelijk zijn.” Zo’n re-integratie ziet minister Van Bossuyt niet zitten. Zij benadrukt dat het terugkeerbeleid strenger moet.

LEES OOK

Minister Van Bossuyt snoeit fors in asielopvang, ook al wijst niets op dalende instroom asielzoekers

